

|                            |                                |
|----------------------------|--------------------------------|
| Súd:                       | Najvyšší súd SR                |
| Spisová značka:            | 6Cdo/162/2024                  |
| Identifikačné číslo spisu: | 6117241626                     |
| Dátum vydania rozhodnutia: | 26.11.2024                     |
| Meno a priezvisko:         | Mgr. Dušan Čimo                |
| Funkcia:                   | sudca                          |
| ECLI:                      | ECLI:SK:NSSR:2024:6117241626.2 |

## UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne EOS KSI Slovensko, s.r.o., Bratislava - mestská časť Ružinov, Prievozská 2, IČO: 35 724 803, zastúpenej splnomocnenkyňou Remedium Legal, s.r.o., Bratislava-mestská časť Ružinov, Prievozská 2, IČO: 53 255 739, proti žalovaným 1/ E. F., narodenému XX. Y. XXXX, Y, T. XXX/XX a 2/ E. F., narodenému XX. I. XXXX, Y, W. U. XXX/X, zastúpenému advokátkou JUDr. Elenou Matulovou, Poltár, Železničná 9, o zaplatenie 45.566,97 eura s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Lučenec pod sp. zn. 4Csp/20/2018, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 9. septembra 2021 sp. zn. 15CoCsp/30/2021, takto

### rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 9. septembra 2021 sp. zn. 15CoCsp/30/2021 v napadnutom výroku vo veci samej týkajúcej sa žalovaného 2/ a v časti trov konania vo vzťahu k žalovanému 2/ zrušuje a vec mu v rozsahu zrušenia vracia na ďalšie konanie.

### Odôvodnenie

1. Okresný súd Lučenec (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom zo 16. septembra 2020 č. k. 4Csp/20/2018-312, v spojení s opravným uznesením z 25. júna 2021 č. k. 4Csp/20/2018-397, zastavil konanie o časti nároku 19.206,60 eura (výrok I.), žalobu o zaplatenie 26.360,37 eura s príslušenstvom zamietol (výrok II.), žalobkyni uložil povinnosť nahradiť žalovanému 2/ náhradu trov konania v rozsahu 15,70 % (výrok III.) a žalovanému 1/ náhradu trov konania nepriznal (výrok IV.). Rozsudok právne zdôvodnil ustanoveniami § 52 ods. 1, § 53 ods. 9 (účinného do 30. októbra 2024), § 100 ods. 1 a ods. 2, § 101, § 103 a § 565 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OZ“), § 497 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení k 4. júlu 2005 (ďalej aj „ObchZ“), § 1 ods. 2 písm. a) zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon o spotrebiteľských úveroch“), § 23a ods. 1 zákona č. 634/1992 Z. z. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon o ochrane spotrebiteľa“), § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon o bankách“), § 166c ods. 1 a § 167e ods. 1 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej aj „ZoKR“) a § 145 ods. 1 a § 146 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších zákonov (ďalej aj „CSP“). Konanie o zaplatenie

19.206,60 eura po späťvzatí žaloby tejto časti zastavil podľa ustanovenia § 145 ods. 2 a § 146 CSP.

2. Súd prvej inštancie rozhodnutie vecne odôvodnil tým, že žalovaní uzavreli 11. apríla 2007 s právnu predchodkyňou žalobkyne Slovenskou sporiteľňou, a.s., zmluvu o splátkovom úvere č. 0341685474 (ďalej „zmluva o splátkovom úvere“) vo výške 1.130.000 Sk (37.509,13 eura), ktorú posúdil ako zmluvu uzatvorenú podľa ustanovenia § 497 ObchZ a zároveň aj ako spotrebiteľskú zmluvu podľa ustanovenia § 23a zákona o ochrane spotrebiteľa účinného v čase uzavretia zmluvy, a že žalovaní porušili svoje zmluvné povinnosti, v dôsledku čoho právna predchodkyňa žalobkyne v súlade so zmluvnými podmienkami vyhlásila mimoriadnu splatnosť úveru k 2. decembru 2014. Splnenie podmienok podľa ustanovenia § 565 OZ v spojení s jeho ustanovením § 53 ods. 9 pre predčasné zosplatenie úveru postupcom, ako aj pre platné postúpenie pohľadávky podľa ustanovenia § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách mal súd za preukázané. Vzhľadom na vznesenú námietku premĺčania zisťoval, či uplatnený nárok je premĺčaný (§ 100 ods. 1 a § 101 OZ). Keďže právna predchodkyňa žalobkyne využila právo na mimoriadne zosplatenie úveru podľa ustanovenia § 565 OZ mal za to, že podľa ustanovenia § 103 OZ premĺčacia doba začala plynúť od zročnosti nesplatenej splátky, pre ktorú bola vyhlásená predčasná splatnosť úveru. Veriteľ v prejednávanej spore pristúpil k zosplateniu úveru 2. decembra 2014, podmienky zosplatenia tak spĺňa nezaplatená splátka splatná 20. augusta 2014, ktorá nebola uhradená a žalovaní boli ku dňu predčasného zosplatenia úveru 3 mesiace v omeškani s plnením (§ 53 ods. 9 a § 565 OZ). Od tejto nezaplatenej splátky začala plynúť premĺčacia doba pre zosplatenie celého dlhu. Pri splátke splatnej 20. augusta 2014 začala plynúť 3 ročná premĺčacia doba na uplatnenie zosplateného dlhu 20. augusta 2014 a uplynula 20. augusta 2017. Nakoľko žalobkyňa žalobu podala na súd až 17. októbra 2017, jej právo vyplývajúce zo zmluvy o úvere je premĺčané a jej pohľadávka sa tak stala nevymáhateľnou. Napriek vyhláseniu konkurzu na majetok žalovaného 1/ prejednal vec vedenú proti nemu v súlade s ustanovením § 166c ods. 1 a § 167e ZKR, nakoľko išlo o pohľadávku zabezpečenú záložným právom. Rozhodnutie o trovách konania bolo právne odôvodnené ustanovením § 255 ods. 1 a ods. 2 a § 256 ods. 1 CSP a vecne čiastočným úspechom žalovaných a nimi zavineným zastavením konania o časti žaloby.

3. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej tiež len „odvolací súd“ a spolu so súdom prvej inštancie tiež len „nižšie súdy“) na odvolanie žalobkyne rozsudkom z 9. septembra 2021 sp. zn. 15CoCsp/30/2021 rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku, ktorým žalobu o zaplatenie 26.360,37 eura s príslušenstvom zamietol, vo vzťahu k žalovanému 2/ potvrdil a vo vzťahu k žalovanému 1/ zrušil a konanie o zaplatenie 26.360,37 eur s príslušenstvom voči žalovanému 1/ zastavil (výrok I.). Rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku III. o trovách konania žalovaného 2/ potvrdil (výrok II.) a vo výroku o trovách konania žalovaného 1/ zrušil (výrok III.), žalovanému 2/ priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobkyni v rozsahu 100 % (výrok IV.) a žalobcovi nárok na náhradu trov konania voči žalovanému 1/ nepriznal (výrok V.).

4. Odvolací súd vo vzťahu k žalovanému 1/ skúmal procesné podmienky, za ktorých môže konať a rozhodnúť o odvolaní žalobcu proti nemu, pretože uznesením Okresného súdu Banská Bystrica z 20. decembra 2018 sp. zn. 50dK/842/2018, zverejneným v Obchodnom vestníku 31. decembra 2018, bol vyhlásený konkurz na jeho majetok. Žalovaný 1/ bol ako dlžník oddĺžený tak, že bol zbavený všetkých dlhov, ktoré môžu byť uspokojené iba v konkurze v rozsahu, v akom nebudú uspokojené v konkurze a dlhov, ktoré sú vylúčené z uspokojenia. Na základe ustanovenia § 166c ods. 1 písm. c) ZoKR v spojení s ustanovením jeho § 167e ods. 1 dospel k záveru, že súd prvej inštancie mal konanie voči žalovanému 1/ zastaviť v rozsahu prevyšujúcom výťažok z dražby, v ktorej pohľadávka záložcu nebola zabezpečená záložným právom. Z tohto dôvodu odvolací súd zrušil rozhodnutie súdu prvej inštancie podľa ustanovenia § 389 ods. 1 písm. a) CSP voči žalovanému 1/ vo výroku, ktorým súd žalobu o zaplatenie sumy 26.360,37 eura s príslušenstvom voči žalovanému 1/ zamietol a konanie o tomto návrhu voči žalovanému 1/ zastavil a zároveň zrušil aj závislý výrok o trovách konania žalovaného 1/, ktorým mu súd prvej inštancie náhradu trov konania nepriznal. O trovách konania žalobkyne vo vzťahu k žalovanému 1/ rozhodol podľa ustanovenia § 257 CSP, keď síce považoval podanie návrhu na vyhlásenie konkurzu žalovaným 1/ na svoj majetok za zavinenie zastavenia konania, ale práve účel konkurzu bol podľa neho dôvodom hodným osobitného zreteľa, pre ktorý žalobkyni náhradu trov konania voči

žalovanému 1/ nepriznal.

5. Pri posudzovaní námietky premlčania vznesenej žalovaným 2/ odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie dospel k záveru, že uplatnený nárok voči nemu je premlčaný, a preto rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správne (§ 387 ods. 1 a ods. 2 CSP). Zdôraznil, že súd prvej inštancie správne aplikoval ustanovenia § 101 a § 103 OZ, keď dospel k záveru, že nakoľko v danom prípade bolo dohodnuté plnenie v splátkach, premlčanie dlhu nie je viazané na okamih využitia práva veriteľa predčasne zosplatiť celý úver podľa ustanovenia § 565 OZ, resp. § 53 ods. 9 OZ, ale na okamih splatnosti tej splátky, pre ktorú sa toto právo (zosplatnenia) využíva. Podľa ustanovenia § 103 OZ sa jednotlivé splátky úveru premlčujú v trojročnej premlčacej lehote (§ 101 OZ), premlčacia doba jednotlivých splátok začína plynúť odo dňa ich zročnosti, a ak sa pre nesplnenie niektorej zo splátok stane zročným celý dlh (§ 565 OZ), začne plynúť premlčacia doba odo dňa zročnosti tej splátky, od splatnosti (zročnosti) ktorej uplynuli 3 mesiace a omeškanie s ňou trvá (pre ktorú k zosplatneniu došlo, ktorá zosplatnenie vyvolala). Odvolací súd potvrdil rozsudok okresného súdu aj vo výroku o trovách konania žalovaného 2/ a o trovách odvolacieho konania žalovaného 2/ rozhodol podľa ustanovenia § 396 a § 255 ods. 1 CSP a žalovanému 2/ ako plne úspešnému v odvolacom konaní priznal náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

6. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) v časti, v ktorej potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie vo vzťahu k žalovanému 2/ a v časti závislých výrokov II. a IV. o nároku žalovaného 2/ na náhradu trov konania, a to podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP pre porušenie práva na spravodlivý proces a podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP pre nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom. Navrhla v napadnutých častiach zrušenie rozsudkov nižších súdov a vrátenie veci súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Namietala, že odvolací súd ako aj súd prvej inštancie jej znemožnili uskutočňovať jej procesné práva tým, že odôvodnenie ich rozhodnutí je nepreskúmateľné. Z odôvodnení rozhodnutí nie je možné zistiť, ako sa sudy vysporiadali so skutočnosťou, že v súlade s ustanovením § 103 veta prvá OZ boli splátky úveru splatné 20. októbra 2014 a 20. novembra 2014 uplatnené pred uplynutím premlčacej doby; ďalej s tým, že vzhľadom na vyhlásenie mimoriadnej splatnosti úveru boli uplatnené včas splátky úveru splatné od 20. decembra 2014 do konečnej splatnosti úveru (20. septembra 2027) a tiež nie je zrejmé, ako mohol právny predchodca žalobkyne vyhlásiť mimoriadnu splatnosť úveru pre nezaplatenie splátky splatnej dňa 20. augusta 2014, keď zákonodarcia takýto postup priamo vylúčil v ustanovení § 565 OZ. Dovolateľka tiež poukázala na nejednotnosť rozhodovania súdov v otázke začiatku plynutia premlčacej doby v obdobných prípadoch, na čo nižšie sudy v odôvodneniach svojich rozhodnutí nereagovali.

7. Dovolanie podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP dovolateľka odôvodnila tým, že odvolací súd nesprávne vyložil ustanovenia § 53 ods. 9, § 103 a § 565 OZ a dospel k nesprávnemu právnomu záveru, že uplatnený žalobný nárok je premlčaný. Za otázku, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená považovala to, či je nesplnenou splátkou na účely plynutia premlčania v zmysle ustanovenia § 103 druhej vety OZ v spore zo spotrebiteľskej zmluvy v prípadoch, ak bolo dohodnuté plnenie v splátkach a došlo k uplatneniu práva podľa ustanovenia § 565 OZ v spojení s § 53 ods. 9 OZ, splátka, ktorá v súlade s ustanovením § 565 vety druhej OZ bezprostredne predchádza uplatneniu tohto práva, alebo iná splátka. Za nesprávnou označila úvahu odvolacieho súdu, že ak dôjde k vyhláseniu mimoriadnej splatnosti úveru podľa ustanovenia § 565 OZ, potom v zmysle ustanovenia § 103 OZ začína plynúť premlčacia doba pre všetky splátky úveru splatné do budúca od splátky úveru, ktorá predchádza vyhláseniu mimoriadnej splatnosti úveru (resp. upozorneniu veriteľa dlžníkovi na možnosť uplatnenia tohto práva) po dobu 3 mesiacov. Bola toho názoru, že ustanovenie § 565 OZ je kogentným ustanovením, v zmysle ktorého oprávnenie veriteľa vyhlásiť predčasnú splatnosť úveru do splatnosti najbližšie nasledujúcej splátky spôsobuje zánik tohto práva veriteľa. Výklad tohto ustanovenia súdmi v spore, že k uplatneniu práva došlo nesplnením splátky splatnej 20. augusta 2014, t. j. splátky predchádzajúcej upozorneniu na možnosť uplatnenia práva podľa ustanovenia § 565 OZ po dobu troch mesiacov, je v rozpore s jeho znením. Ak veriteľ využil právo podľa ustanovenia § 565 OZ a úver zosplatiť k 2. decembru 2014, nemohol podľa platných právnych predpisov toto právo využiť pre nesplnenie inej splátky, než splátky splatnej dňa 20. novembra 2014, pričom táto splátka je zároveň

splátkou podľa ustanovenia § 103 OZ, od ktorej plyní premlčacia doba pre všetky splátky, ktoré sa stali splatnými týmto úkonom veriteľa. Súčasne pre všetky splátky, ktoré predchádzali vyhláseniu mimoriadnej splatnosti úveru plyní podľa ustanovenia § 103 OZ samostatná trojročná premlčacia doba. Ďalej poukázala na to, že veriteľ nemusí po upozornení na možnosť zosplatnenia využiť toto svoje právo okamžite a môže si ďalej od dlžníka uplatňovať len tie splátky, ktorých splatnosť už nastala. Prijatím výkladu súdov nižších inšancií by došlo k neúmernému skráteniu premlčacej doby, resp. k situácii, kedy by si sám veriteľ využitím práva podľa ustanovenia § 565 OZ mohol spôsobiť premlčanie svojej pohľadávky. Ak by zákonodarca mal v úmysle skrátiť v prípade vyhlásenia mimoriadnej splatnosti spotrebiteľského úveru premlčaciu dobu, potom by to zahrnul do ustanovenia § 53 ods. 9 OZ a výslovne by uviedol, že druhá veta ustanovenia § 565 OZ sa v prípade spotrebiteľského úveru nepoužije. Keďže to tak neurobil, je zrejmé, že mal úmysel zachovať princíp, že vyhlásiť mimoriadnu splatnosť pre nesplnenie niektorej zo splátok je možné len do splatnosti najbližšie nasledujúcej splátky úveru, v spotrebiteľských sporoch so súčasným upozornením na jeho uplatnenie a zachovaním 3-mesačného omeškania. Uviedla viaceré rozhodnutia krajských súdov v obdobných veciach, ktoré aplikovali vo veci opačný výklad dotknutých ustanovení než nižšie sudy v prejednávanom spore. Z týchto dôvodov navrhla, aby dovolací súd zrušil napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu ako aj súdu prvej inštalácie a vec vrátil súdu prvej inštalácie na ďalšie konanie.

8. Žalovaný 2/ navrhol dovolanie odmietnuť, pretože ho považoval za nedôvodné. Zopakoval, že úver bol zosplatnený pre splátku splatnú 20. augusta 2014, pretože len s touto bol v omeškaní viac ako tri mesiace pred zosplatnením.

9. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana, v ktorej neprospech bolo vydané napadnuté rozhodnutie (§ 424 CSP), že boli splnené podmienky zastúpenia takejto strany a spisovania dovolania v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443, časť vety pred bodkočiarkou CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne je prípustné a tiež dôvodné.

10. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštalácia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

11. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (napríklad rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 3Cdo/42/2017, 4Cdo/95/2017, 5Cdo/87/2017, 8Cdo/99/2017).

12. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je skôr reštriktívny výklad (napríklad rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 1Cdo/26/2017, 2Cdo/154/2017, 3Cdo/42/2017, 5Cdo/12/2017, 7Cdo/163/2017, 8Cdo/73/2017).

13. Dovolateľka prípustnosť podaného dovolania vyvodzovala z ustanovenia § 420 písm. f) CSP a namietala nepreskúmateľnosť a zmätočnosť odôvodnenia rozhodnutí nižších súdov.

14. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

15. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (rozhodnutie ÚS SR sp. zn. I. ÚS 46/05). Z uvedeného vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018 - bod 26, 5Cdo/57/2019 - body 9 a 10, 9Cdo/248/2021) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola strane odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie alebo rôznymi závažnými nedostatkami v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

16. V posudzovanom prípade obsah spisu nedáva podklad pre záver, že by súdy nižšej inštancie svoje rozhodnutia odôvodnili spôsobom, ktorým by založili procesnú vadu zmätočností v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP. Z odôvodnenia ich rozhodnutí je dostatočne zrejmé, čoho a z akých dôvodov sa strany domáhali, čo navrhovali, z ktorých skutočností a dôkazov súdy vychádzali, akými úvahami sa riadil súd prvej inštancie, ako ich posudzoval odvolací súd. V odôvodnení napadnutého rozsudku odvolací súd citoval ustanovenia, ktoré aplikoval, a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Prijaté rozhodnutie náležite vysvetlil a zaoberal sa všetkými podstatnými odvolacími argumentami strán.

17. Z obsahu dovolania je zrejmé, že dovolateľka sa odôvodňovaním, že vo veci došlo k vade zmätočností, snaží spochybniť právne posúdenie sporu odvolacím súdom (rovnaké námietky uvádza aj pri odôvodňovaní dovolania s poukazom na ustanovenie § 421 ods. 1 CSP), ktorá by však aj v prípade jej opodstatnenosti mala za následok nanajvýš vecnú nesprávnosť napadnutého rozsudku, nezakladala by ale prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP (R 24/2017, 9Cdo/248/2021 a 9Cdo/265/2021).

18. Z týchto dôvodov najvyšší súd dospel k záveru, že dovolateľka nedôvodne tvrdila, že rozsudok odvolacieho súdu je nedostatočne odôvodnený. Len sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo prosté spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu alebo kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v ustanovení § 420 písm. f) CSP. Do práva na spravodlivý proces totiž nepatrí právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ním predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami, a ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

19. Vzhľadom na uvedené odvolací súd dospel k záveru, že v preskúmvanej veci nedošlo k vade konania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP, dovolanie je preto v tejto časti procesne neprípustné.

20. Dovolaťka namietala aj nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

21. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je

dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

22. Dovolací súd po zistení, že v tejto časti sú splnené všetky podmienky dovolacieho konania (vrátane odôvodnenia dovolania prípustným dovolacím dôvodom a jeho riadneho vymedzenia) pristúpil k skúmaniu predpokladov prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 CSP a dospel k záveru, že tieto sú splnené. Rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od dovolateľkou vymedzenej právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu v čase rozhodovania odvolacieho súdu (9. septembra 2021) ani v čase podania dovolania (26. novembra 2021) ešte nebola vyriešená [§ 421 ods. 1 písm. b) CSP]. Najvyšší súd predmetnú otázku však medzičasom už vyriešil v rozhodnutiach z 29. novembra 2022 sp. zn. 7Cdo/268/2020, z 30. novembra 2022 sp. zn. 5Cdo/224/2021, z 15. decembra 2022 sp. zn. 4Cdo/132/2021 a v Zbierke rozhodnutí súdov SR a stanovísk NS SR č. 3, ročník 2023, pod č. 29 uverejnil prvé z nich s nasledovnou právnou vetou: „Podľa § 103 Občianskeho zákonníka plyní pri strate výhody splátok premlčacia doba celého zvyšného dlhu už od splatnosti splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal splatný celý dlh. Inak je tomu ale pri strate výhody splátok v spotrebiteľských vzťahoch, v ktorých podľa § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka (všeobecne) začne premlčacia doba plynúť prvý deň nasledujúci po uplynutí troch mesiacov od omeškania so splnením splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal splatným celý dlh.“. Právna otázka formulovaná dovolateľkou sa tak vyriešila a nadobudla charakter ustálenej praxe dovolacieho súdu.

23. Premlčacou dobou sa rozumie časový úsek, v ktorom musí byť právo vykonané, inak môžu nastať účinky premlčania podľa ustanovenia § 100 OZ. Premlčacia doba je stanovená konkrétnym časovým úsekom, ktorý má určený začiatok plynutia. Dĺžku premlčacej doby určuje zákon. Ustanovenie § 101 OZ upravuje trojročnú všeobecnú premlčaciu dobu. Občiansky zákonník stanovuje objektívny začiatok plynutia premlčacej doby. Za tento deň sa všeobecne považuje deň, keď sa právo mohlo po prvý raz uplatniť na súde, teda len čo mohla byť dôvodne podaná žaloba na súd (actio nata). Rozhodujúcou skutočnosťou z hľadiska možnosti uplatniť právo na súde a začiatku plynutia (všeobecnej) premlčacej doby je okamih splatnosti (zročnosti) záväzku (dlhu), ktorý je konkrétnym momentom, kedy je dlžník povinný záväzok (dlh) splniť, a nie momentom, kedy je dlžník k splneniu iba oprávnený.

24. V spotrebiteľských vzťahoch, ktorým je i vzťah posudzovaný v prejednávanej veci, môže veriteľ žiadať o zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky najskôr až po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky a keď súčasne upozornil spotrebiteľa na uplatnenie tohto práva v lehote nie kratšej ako 15 dní (§ 53 ods. 9 OZ v znení účinnom do 30. októbra 2024). V súvislosti s úpravou režimu straty výhody splátok zákonodarca v ustanovení § 53 ods. 9 OZ v znení účinnom do 30. októbra 2024 stanovil nové pravidlo, z ktorého vyplýva, že veriteľ (v postavení dodávateľa) môže požadovať splnenie celého dlhu pre nesplnenie niektorej zo splátok za podmienok, že už uplynuli tri mesiace od omeškania so zaplatením príslušnej splátky a že upozornil dlžníka (v postavení spotrebiteľa) na uplatnenie tohto práva v lehote nie kratšej ako 15 dní. Účinnosť uplatnenia práva veriteľa podľa § 565 OZ je teda podmienená tým, že veriteľ v uvedenej lehote pred uplatnením tohto práva upozornil dlžníka na to, že toto právo využije. Bez takéhoto upozornenia je uplatnenie práva požadovať splnenie celého dlhu pre nesplatenie niektorej splátky neúčinné (Jaroslav Krajčo: Občiansky zákonník pre prax, Eurounion, máj 2015, komentár k § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka).

25. Z ustanovenia § 53 ods. 9 OZ v znení účinnom do 30. októbra 2024 vyplýva, že veriteľ mohol požadovať splnenie celého dlhu pre nesplnenie niektorej zo splátok za podmienok, že uplynuli tri mesiace od omeškania so zaplatením príslušnej splátky a že upozornil spotrebiteľa (dlžníka) na uplatnenie tohto práva v lehote nie kratšej ako 15 dní. Znamená to, že pokiaľ neuplynú oba časové úseky - tri mesiace od omeškania splátky a 15 dní od upozornenia dlžníka veriteľom, že si uplatní právo dožadovať sa splatenie dlhu naraz - veriteľ nemôže požadovať splnenie celého dlhu.

26. V prejednávanej veci nižšie súdy s poukazom na ustanovenie § 103 OZ stanovili začiatok premlčacej doby tak, že táto začala žalobkyni plynúť od zročnosti tej splátky, pre ktorú k zosplatneniu došlo (ktorá zosplatnenie vyvolala), a to splátky zročnej 20. augusta 2014, s ktorou bol v čase vyhlásenia mimoriadnej splatnosti úveru žalovaný 2/ v omeškaní.

27. Takouto reštriktívnou aplikáciou ustanovenia § 103 OZ fakticky skrátili zákonom stanovenú trojročnú premlčaciu dobu o tri mesiace (v neprospech veriteľa). Pri aplikácii osobitného ustanovenia § 53 ods. 9 OZ (v znení účinnom do 30. októbra 2024) v spotrebiteľských vzťahoch je uplatnenie pravidla podľa § 103 OZ druhej vety vylúčené; v dôsledku toho sa pri premlčaní práva dodávateľa (veriteľa) na zaplatenie celej pohľadávky pri strate výhody splátok (§ 565 OZ) začiatok plynutia premlčacej doby spravuje všeobecným ustanovením § 101 OZ.

28. Pri nevyklúčení uplatnenia pravidla stanoveného § 103 druhou vetou OZ premlčanie plyní pred samotnou actio nata, t. j. ešte pred okamihom, kedy sa právo mohlo po prvý raz uplatniť na súde. K tomuto dovolací súd vo vyššie uvedených rozhodnutiach uviedol záver, že je neprípustné, aby ktorémukoľvek veriteľovi plynula premlčacia doba v čase, keď ešte nemôže svoje právo uplatniť žalobou na súde.

29. Všeobecne prijímaná zhoda na neprípustnosti plynutia premlčacej doby pred samotnou actio nata vylučuje, aby sa práve v spotrebiteľských vzťahoch uplatnila opačná logika, ktorá legitimizuje spätný začiatok plynutia premlčacej doby podľa § 103 OZ; podľa dovolacieho súdu takto dochádza k tzv. skrytej medzere v zákone, čo v konkrétnom prípade znamená, že jazykový význam ustanovenia § 103 OZ je širší, než si to vyžaduje jeho teleologické pozadie a vo svojich dôsledkoch vyjadruje naliehavú potrebu prijatia pravidla, v zmysle ktorého ustanovenie § 103 OZ sa neuplatní v prípadoch, na ktoré dopadá ustanovenie § 53 ods. 9 OZ v znení účinnom do 30. októbra 2024.

30. Takéto hodnotenie nastolenej dovolacej otázky, ktoré vychádza z ústavného princípu právnej istoty, predvídateľnosti práva, ale aj z racionálnosti a vnútornej bezrozpornosti (konzistentnosti) všeobecne záväzných noriem v materiálnom právnom štáte, viedlo senát prejednávajúci danú vec k právnomu záveru zhodnému s ustálenou praxou dovolacieho súdu, že aplikácia osobitného ustanovenia § 53 ods. 9 OZ v znení účinnom do 30. októbra 2024 v spotrebiteľských vzťahoch vylučuje uplatnenie pravidla podľa ustanovenia § 103 druhej vety OZ a premlčanie práva dodávateľa na zaplatenie celej pohľadávky pri strate výhody splátok (§ 565 OZ) sa spravuje začiatok plynutia premlčacej lehoty všeobecným ustanovením § 101 OZ.

31. Výkladom prijatým nižšími súdmi podľa dovolacieho súdu došlo k porušeniu princípu rovnosti, keďže veritelia v spotrebiteľských vzťahoch sú znevýhodnení oproti iným veriteľom, čo nemožno ospravedlniť ani legitímnou požiadavkou na zvýšenú ochranu spotrebiteľa.

32. Dovolací súd v danej veci konštatuje, že odvolací súd založil svoje rozhodnutie o tejto otázke na právnom názore, že začiatok premlčacej doby sa určuje podľa ustanovenia § 103 OZ, a preto treba mať za to, že jeho rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolanie je preto v danej veci prípustné a tiež dôvodné. Dovolaním napadnuté rozhodnutie týkajúce sa žalovaného 2/ tak vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP). Z uvedených dôvodov preto dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu v napadnutom výroku vo veci samej týkajúcej sa žalovaného 2/ a v časti trov konania vo vzťahu k žalovanému 2/ zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 a § 450 CSP), nakoľko mal za to, že náprava zrušením len rozhodnutia odvolacieho súdu je v tomto prípade možná i postačujúca (§ 449 ods. 2 CSP).

33. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazané právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

34. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

**Poučenie:**

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.